

Rusko

Poslední roky byly poznamenány rusko-ukrajinskou krizí a ruská ekonomika sem letech 2014–2016 propadla do hluboké recese. V roce 2016 se ekonomika vrátila k mírnému 1,5 % růstu a podle odhadů analytiků by se i v dalších dvou letech tempo růstu ekonomiky mělo pohybovat na nízké úrovni v rozmezí 1,5–1,8 %. Míra inflace vykazovala v novém tisíciletí poměrně vysoké hodnoty. I v souvislosti s výše zmíněnou krizí v roce 2015 činila 15,5 %. V roce 2017 ale míra inflace výrazně poklesla a dle predikcí MMF by se v následujících letech měla držet na úrovni do 5 %. V zemi žije 144 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činí přes 10 tis. USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě drží okolo 5,5 %. Běžný účet platební bilance Ruska je v přebytku.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	-0,2	1,5	1,7	1,8	1,8	1,6
HDP/obyv. (USD)	8 923	10 955	10 950	11 461	11 710	11 974
Míra inflace (%)	7,1	3,7	2,8	5,1	4,8	4,8
Nezaměstnanost (%)	5,5	5,2	5,5	5,3	5,1	5,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	24,4	35,4	97,1	85,6	72,3	68,5
Populace (mil.)	144	144	144	144	144	144
Konkurenceschopnost	43/138	38/137	43/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současnosti Evropská unie nejedná s Ruskem o žádných obchodních dohodách.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Rusko umístilo na 43. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 4/7.

Vývoz ČR do Ruska 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	14 059 229	15,7	10 588 486	32,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	7 176 256	8,0	7 583 500	-5,4
9503	Tříkolky, koloběžky, šlapací auta apod., ost. hračky, skládanky	3 481 441	3,9	3 237 219	7,5
8707	Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705	3 362 649	3,7	1 805 402	86,3
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	2 118 013	2,4	2 297 251	-7,8
8407	Motory píst zážehové spalovací vratné rotační	1 814 602	2,0	1 285 563	41,2
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	1 686 277	1,9	1 688 355	-0,1
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a jiné základny, vybaven	1 636 500	1,8	1 243 829	31,6
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	1 516 525	1,7	1 189 962	27,4
8481	Kohouty ventily aj. pro potrubí kotle vany aj.	1 459 699	1,6	1 600 001	-8,8
Celkem TOP 10		38 311 191	42,7	32 519 568	17,8
Celkem vývoz		89 746 406		82 214 999	9,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ruska 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živčičných surové	44 456 463	36,2	37 539 200	18,4
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	42 290 855	34,4	38 127 112	10,9
7207	Polotovary ze železa oceli nelegované	5 878 558	4,8	6 059 286	-3,0
2825	Hydrazin hydroxylamin soli zásady anorg apod	5 633 678	4,6	2 221 438	153,6
8401	Reaktory jaderné články palivové nevyhořelé	2 137 849	1,7	3 452 555	-38,1
2803	Uhlík saze aj. formy uhlíku jinde neuv.	1 761 161	1,4	1 349 586	30,5
7601	Hliník surový (nepracovaný)	1 667 128	1,4	2 264 060	-26,4
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 654 112	1,3	5 461 756	-69,7
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod	1 616 124	1,3	1 816 792	-11,0
2701	Uhlí černé, brikety, bulety ap. z uhlí černého	1 112 452	0,9	409 682	171,5
Celkem TOP 10		108 208 380	88,1	98 701 467	9,6
Celkem dovoz		122 888 456		114 590 391	7,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Ruský trh silničních vozidel je jeden z největších v Evropě a ve střednědobém horizontu je perspektivní, a to především z důvodu jeho nízké nasycenosti. Od roku 2017 po předchozím čtyřletém propadu je patrné oživení růstu prodeje a tento trend by měl pokračovat i v následujících letech. Automobilový průmysl se vyznačuje vysokým stupněm lokalizace, většina produkce se vyrábí a kompletuje v Rusku. Dlouhodobý plán rozvoje ruského automobilového průmyslu do roku 2025 počítá i v nadcházejících letech s finančními impulsy v rámci státních programů. Velmi perspektivní položkou je také segment automobilových komponentů, kde se ale lokalizace výroby stává stále důležitější podmínkou pro úspěšný postup na ruském trhu. Dílčí příležitosti v návaznosti na mírný nárůst prodeje existují i u navýšení dodávek těžkých nákladních vozů, a to zejména nákladních vozů pro vysoce specializované účely, kde se nemůže uplatnit levnější domácí produkce.

► Civilní letecký průmysl

Civilní letecký průmysl patří k velmi perspektivním odvětvím ruského trhu, a to také v návaznosti na dobrou tradici a renomé českých leteckých výrobků. Vzhledem ke geografickým vzdálenostem se očekává další růst letového provozu. Díky převaze podílu letecké flotily zahraničních výrobců (Boeing a Airbus) existují velké příležitosti v sektoru dodávek komponentů a dílů, oprav a údržby letecké techniky. Z pohledu České republiky patří k nejzajímavějším segment malých a středních letadel, sloužící pro regionální přepravu či firemní účely. Postupně roste poptávka po letadlech typu ultralight. Perspektivní oblastí jsou zároveň možnosti dodávek různých elektronických, navigačních a bezpečnostních zařízení a zařízení sloužících pro modernizaci a výstavbu letišť. Zajímavou oblast s vysokou přidanou hodnotou představují možnosti vývozu technologií pro kosmický program, přičemž tato oblast představuje jednu z priorit modernizace ruské ekonomiky. Ruský letecký průmysl je převážně kontrolován dvěma státními korporacemi, sjednocenou leteckou korporací a korporací Rostech. V současné době mohou některé dodávky pro letecký průmysl spadat pod sankční režim. V leteckém sektoru je patrný silný tlak na lokalizaci výroby, což může přinášet změny i na straně českého leteckého průmyslu.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V rámci dopravního průmyslu a infrastruktury je jednou z nejperspektivnějších příležitostí oblast dodávek pro segment veřejné hromadné dopravy. Jedná se o možnost dodávek energeticky efektivních a šetrných dopravních prostředků, například elektrobuseů a dopravních prostředků, využívajících technologie na zkapalněný a stlačený ze mní plyn, přičemž rozvoj této oblasti ruská vláda podporuje finančními dotacemi v rámci vybraných programů. Šance na uplatnění mají také dodavatelé různých inteligentních dopravních systémů a služeb pro veřejnou hromadnou dopravu. Jedná se o možné dodávky elektronických a řídicích jednotek, bezpečnostních systémů, služeb pro cestující a správce infrastruktury, služeb pro provozovatele dopravy a veřejnou správu.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební průmysl představuje téměř čtvrtinu průmyslové výroby Ruska. Ohromné zásoby nerostných surovin a potřeba modernizace zastaralých technologií přinášejí možnosti dodávek dobývací techniky a dalšího zařízení pro povrchovou a hlubinnou těžbu. Nové příležitosti otevírají rovněž záměry rozvoje a osidlování dálněvýchodních regionů Ruské federace, bohatých na přírodní zdroje. Část položek v oblasti těžebního průmyslu spadá v současné době pod sankční režim, jejich vývoz připadá do úvahy v případě možného uvolnění režimu.

► **Energetický průmysl**

Energetický sektor je hlavním strategickým sektorem ruské ekonomiky. Těžiště jeho významu je přede vším v ropném a plynárenském průmyslu, nicméně z českého pohledu skýtá největší exportní příležitosti segment výroby tepla a elektrické energie. Perspektivní oblastí je modernizace klasických tepelných elektráren a výroben tepla, kde je možné se prosadit především při dodávkách jednotlivých komponent, jako jsou kompresory, čerpadla či kotle. Možnosti existují i v oblasti dodávek nových energetických celků jako například menších elektráren a dieselových, kogeneračních a paroplynových jednotek, kde je ale třeba počítat s požadavkem na zajištění exportního financování. V rámci menších projektů na regionální úrovni panuje zájem i o dodávky technologií z oblasti obnovitelných zdrojů energie.

► **Chemický průmysl**

Jedná se o možnosti dodávek do rozšiřování kapacit na výrobu hnojiv, čemuž napomáhá rostoucí poptávka domácího agrárního sektoru a s tím spojené rostoucí investice směřující zejména do výroben granulové močoviny, čpavku, síranu amonného a další produkce. Značné možnosti také představují dodávky technologií na zplyňování, tj. přeměny organických materiálů, především uhlí a těžkých ropných zbytků, na hořlavé plyny a technologie zpracování zkapalněných ropných plynů. Čeští dodavatelé se taktéž mohou zapojit do výstavby závodů na výrobu zkapalněného zemního plynu a výroby bioetanolu na bázi dřevních odpadů. Příležitosti také existují při výstavbě nových chemických závodů.

► **Strojírenský průmysl**

Rusko je předním dovozcem obráběcích strojů s ročním dovozem na úrovni cca 1,3 mld. USD. Dovozy zahraniční obráběcí techniky představuje přibližně 60 % z celkové potřeby daného oboru v Rusku, zbylou třetinu pokrývá domácí produkce. Ruská vláda s cílem stimulace rozvoje domácí výroby přijala oborovou strategii, která předpokládá investice v řádech desítek mld. USD, a to zejména do oblasti moderních strojírenských technologií. Navzdory vládní politice nahrazení dovozu a lokalizace výroby, lze i v příštích letech očekávat, že zahraniční dovozy obráběcích strojů na ruském trhu budou i nadále důležité. Kromě kovoobráběcích a tvářecích strojů existují také velmi dobré příležitosti pro české exportéry při vývozu papírenských, textilních, potravinářských a dalších specializovaných strojírenských zařízení. Ve střednědobém horizontu Rusko, kromě snahy o zvýšení tuzemské výroby, bude muset i nadále řešit problém modernizace strojírenské výroby dovozy zejména vyspělých zahraničních technologií, které budou adaptovány na ruské podmínky. V rámci celkové modernizace průmyslové výroby je kladen důraz na perspektivní rozvoj inovačních technologií, automatizaci, robotizaci a digitalizaci průmyslových prvků, což se s ohledem na stávající nedostatečnou úroveň domácí strojírenské výroby neobejde bez aktivní spolupráce se zahraničím.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Většina oblastí Ruska disponuje dostatečnými zdroji vody, ty jsou však často využívány neekonomicky a neekologicky. V poslední době se také zpřísnuje legislativa v oblasti odpadů a znečištění vod průmyslovými podniky. Příležitosti pro české dodavatele se nabízejí v oblasti dodávek technologických celků s vyšší přidanou hodnotou, jako například čističek odpadních vod. Poptávka po těchto technologiích vzrůstá mimo jiné i v souvislosti s přijatým federálním cílovým programem „Čistá voda“. V rámci tohoto programu ruská vláda plánuje do roku 2020 desetinásobně zvýšit podíl modernizovaného zařízení v oblasti vodního hospodářství. Dobré příležitosti existují v oblasti dodávek provozů na třídění a zpracování odpadu. V Rusku je každoročně generováno zhruba 40 mil. tun tvrdého komunálního odpadu, přičemž 95 % je ukládáno na skládky. Ruská vláda proto uskutečňuje reformu systému nakládání s odpady, který v konečném důsledku předpokládá rozsáhlé investice do výstavby vysoce technologických komplexů utištění odpadů, které budou zahrnovat procesy třídění, přepracování, umístění i likvidace odpadů.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V Rusku funguje jak privátní, tak veřejný sektor zdravotnictví. V kontextu očekávaného mírného hospodářského růstu v nadcházejícím období lze očekávat zvýšení objemu investic do zkvalitňování vybavení nemocnic a specializovaných klinik moderní zdravotnickou technikou. Potenciál pro české vývozce existuje u dodávek v oblasti zdravotnických lůžek, operační, diagnostické techniky a nukleární medicíny. Dobré možnosti existují i ve sféře dentálního a stomatologického vybavení. V oblasti farmacie se nabízejí příležitosti u vybraných druhů léčiv, jež nemají své analogy v Rusku. Tento segment je úzce propojen s rozvojem zdravotnických služeb a infrastruktury včetně cestovního ruchu, lázeňství a rehabilitačních zařízení. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví a farmacii.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

I přes embargo na dovoz potravin z EU, které je stále v platnosti, se nabízí spolupráce v řadě oborů, jichž se sankce netýkají. Rusko pokračuje v uplatňování tzv. „politiky náhrady dovozu“ a snaží se naplňovat plány o zemědělské a potravinové soběstačnosti. I přesto má však stále nedostatek plemenných zvířat, genetického materiálu, sazenic a osiv, které jsou nezbytné k dalšímu rozvoji zemědělství. Ideální příležitostí jsou dodávky investičních celků pro živočišnou výrobu včetně financování, tj. výstavba farem, dodávky technologií, veterinárních přípravků, genetiky a živých zvířat, a to při splnění všech veterinárních požadavků. Z potravinářství je perspektivní oblastí nápojový průmysl a export zdravé výživy z České republiky. V kontextu modernizace domácího průmyslu přetrvává velký potenciál pro export zemědělských a potravinářských technologií, především zařízení pro zpracování obilovin, olejnin, masa, mléka, zeleniny nebo také výstavba skladovacích prostor a logistických center. V oblasti exportu strojů a technologií musí české firmy počítat s ruskou konkurencí, protože nákup ruských výrobků je zvýhodněn a dotován státem.

► Železniční a kolejová doprava

Vozový park veřejné dopravy v naprosté většině ruských měst je často za hranou své životnosti. V návaznosti na provoz dříve dodaných českých dopravních prostředků (desítky tisíc kusů) se otevírá prostor zejména pro dodávky náhradních dílů, modernizace a rekonstrukce. Zároveň existuje určitý potenciál pro dodávky nových kompletních kolejových vozidel. V sektoru se ale projevuje silný tlak na lokalizaci výroby, resp. spolupráci s klíčovým ruským partnerem a na zajištění exportního financování.

Železniční sektor představuje pro české dodavatele reálný potenciál, a to při spolupráci v oblasti dodávek lokomotiv a vagónů, či subdodávek zařízení pro modernizaci kolejové techniky. Perspektivní oblastí jsou rovněž možnosti dodávek nových technologií, kde neexistují ruské analogy, například inteligentní systémy řízení, moderní telekomunikační, elektronická a zabezpečovací zařízení, systémy energetické efektivity a logistické systémy. Koncepční rozvoj ruské železnice počítá s obnovou železničního parku vagónů i trakcí, železniční logistiky a infrastruktury. Modernizace tratí bude probíhat v rámci celostátní sítě s prioritou úseku Sibíře a Dálného východu včetně výstavby rychlostních koridorů. Systém počítá s propojením železniční magistraly ve směru z Číny do Evropy. Realizace modernizačního programu skýtá možnosti pro uplatnění spolupráce se zahraničními subjekty.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 - Živý hovězí dobytek
	HS 0407 - Ptačí vejce, ve skořápce, čerstvá, konzervovaná nebo vařená
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8436 - Ost. stroje pro zemědělství, lesnictví, včelařství ap., umělé líhně
	HS 8438 - Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
Automobilový průmysl	HS 8407 - Vratné, rotační zážehové spalovací pístové motory s vnitřním spalováním
	HS 8707 - Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705
	HS 8708 - Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705 pístové zážehové spalovací
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8702 - Motorová vozidla pro dopravu deseti nebo více osob, včetně řidiče
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Konstrukční materiál pro stavbu železničních nebo tramvajových tratí ze železa nebo oceli
	HS 8602 - Ost. lokomotivy a malé posunovací lokomotivy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové osobní vozy a nákladní vozy, s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Kolejový svrškový upevňovací materiál a zařízení; mechanické přístroje a signalizační zařízení
	HS 8702 - Motorová vozidla pro dopravu deseti nebo více osob, včetně řidiče
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby na stlačený nebo zkapalněný plyn, ze železa nebo oceli
	HS 7321 - Kamna, sporáky, krby, vařiče, grily, aj., ze železa, oceli
	HS 8402 - Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8406 - Parní turbíny
	HS 8413 - Čerpadla na kapaliny, též vybavená měřicím zařízením; zdviže na kapaliny

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 – Části a součásti motorů, elektr. Generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a induktry
	HS 8544 – Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Přístr. radiolok. ap., radiové, pro řízení dálkové
	HS 8801 – Balony a vzducholodě; kluzáky, rogala a ost. bezmotorové prostředky pro létání
	HS 8802 – Ost. letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě
	HS 8803 – Části a součásti výrobků čísel 8801 nebo 8802
Strojírenský průmysl	HS 8805 – Letecké katapulty ap. přístroje a zařízení
	HS 8407 – Vratné, rotační zážehové spalovací pístové motory s vnitřním spalováním
	HS 8415 – Stroje přístroje klimatizační
	HS 8419 – Stroje, laboratorní přístroje, pro zpracovávání materiálů výrobními postupy změnou teploty
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 8439 – Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu
	HS 8453 – Stroje pro přípravu, vyčiňování a zpracování kůží pro výrobu, opravy obuvi aj. výrobků
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí, stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, vyvrtávání, frézování ap., ne soustruhy
	HS 8462 – Tvářecí stroje na opracování kovů, buchary, lisy ap.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů ap.
	HS 8465 – Obráběcí stroje pro opracování dřeva, korku, kostí ap.
HS 8479 – Stroje a mechanická zařízení s vlastní individuální funkcí, jinde neuvedené	
HS 8447 – Stroje stavy pletací stroje na výrobu tylu ap.	
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8424 – Mechanické přístroje ke stříkání; hasicí přístroje; stříkací pistole ap. přístroje
	HS 8474 – Stroje na třídění, prosévání, oddělování ap. kamenů, zemin aj. nerostných hmot
Chemický průmysl	HS 3102 – Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 8441 – Stroje pro zpracování buničiny papíru ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 - Farmaceutické zboží specifikované
	HS 9018 - Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii; masážní; psychotechnické aj. přístroje
	HS 9022 - Rentgenové přístroje aj. používající záření, pro lékařské, zubolékařské, zvěrolékařské účely aj.
	HS 9402 - Lékařský, chirurgický, zubolékařský nebo zvěrolékařský nábytek
	CPA 86 - Zdravotní péče

Exportní financování

EGAP v Rusku v minulých deseti letech pojistil 387 případů v hodnotě 117,4 miliardy korun. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální odvětví průmyslu, dodávky do energetiky, metalurgie, dopravní prostředky, chemického průmyslu či léčiva a farmaceutické výrobky. Díky svým značným zkušenostem z předchozích let preferuje EGAP v Ruské federaci spolupráci s tamními nejvýznamnějšími bankami a také velkými podniky, které jsou schopny generovat příjmy v devizách. Nezbytné je sledovat a dodržovat aktuální sankční opatření.